

ארבע מיתות פרק שביעי סנהדרין

ג.

עין משפט נר מצוה

יב א מיי פט"ו מהלכות סנהדרין הלכה א סמנ עין קד:
 יג ב מיי שס הלכה י ופי"ג מהלכות עיני' הלכה א ופי"ה הל"ב סמנ שס ולאוין יב:
 יד ג מיי פי"ד מהלכות סנהדרין הלכה ד:

רבינו חננאל

משריפה סקילה חמורה מסייף מואשבחן בעיר הגדחת הנרחין בסייף והמדיחין בסקילה ש"מ דסקילה חמורה מסייף סקילה חמורה מתק מדאפקה רחמנא לארוסי' בת ישראל מכלל נשואה בת ישראל להחמיר עליה ואפקה מתקן לסקילה. ש"מ סקילה חמורה מתקן. שרפה חמורה מסייף שיצאה להחמיר על בת כהן. (6) וכשם שניתנה לבת כהן ואפילו זינתה מאביה (3) גמר אביה אביה מסיקלה מה בת ישראל שזינתה ארוסה בסקילה וכתוב בה אל פתח בית אביה ובת כהן כתיב את אביה היא מחללת מה אביה שבסקילה סקילה חמורה מסייף אף אביה שבשרפה שרפה חמורה מסייף. שרפה חמורה מתקן שכן נהנה לבת כהן החמורה כדאמרן מדאפיק רחמנא נשואה בת כהן מכלל נשואה בת ישראל שהיא בחנק והרציאה הכתוב מתקן לשרפה ש"מ שרפה חמורה מתקן. סייף חמור מתקן שניתן לאנשי עיר הגדחת שפשוטו ידיהן בעיקר ר"ש אומר שרפה חמורה מסיקלה מדאפיק רחמנא לארוסה בת כהן להחמיר עליה ואפקה מסיקלה לשרפה ש"מ שרפה חמורה מסיקלה ר"ש לטעמיה דאמר ארוסה בת כהן בשרפה. שרפה חמורה מתקן מדאפיק רחמנא לנשואה בת כהן. מתקן לשרפה. ש"מ שרפה חמורה מתקן כולה שמתעטת בענין הזה ופשוטה

(א) לפנינו גמ' לתת לו ואלו דרכיו היה גורם ומא' חמורה שכן יתנה לבת כהן ואפילו זינתה מאביה. ופי"ג:
 (ג) נאלה דמאכר כהן וז"ל ארבעה סייף חמור ובי' גמר אביה אביה וכו'.

קסברי רבנן נשואה יצאה כו'. פ"ה דעיקר טעמא דלפ"ה פושט ידו בעיקר עדיף וכן משמע בפ' השערפין (לקמן דף עט:) דתנן אמרו לו אילו לא הייתה סקילה חמורה לא ניתנה למגדף ולעובד עבודת כוכבים וא"ת סייף יוכיח שניתן לאנשי עיר הגדחת שפשוטין ידיהם צעיקר ואפ"ה שריפה חמורה

ממנו כדמוכח בשמעתמא וי"ל דסייף יש לו חומרא אחריתי עמו שממנו אצד ושקולין שניהם כסקילה ואע"ג דלמרינן בסמוך דארבעה סייף חמור מסקילה שכן ניתן לאנשי עיר הגדחת ומא' חומרא שכן ממונו אצד דמשמע שזה גורס לו שהא' חמור כיון שיש בו חומרא זו הסת' היינו טעמא דלכתיב לא ידעינן דסייף קל וא"ת לן למימר מסכרל דכיון דיש בו חומרא זו דממונו אצד מיתמו נמי חמורה אצל כיון דידעינן דסייף קל איכא למימר שזה גורס לו שניתן לפושט ידו צעיקר משום חומרא דאיכא צדדיה דממונו אצד:

סקילה חמורה מתקן. ה"ה דהמ"ל מ"ק"ו משריפה או מסייף לחמורין מתקן וסקילה חמורה מהן דכ"ג קאמר לקמן לר"ש: **אדרבה** חנק חמור שכן ניתן למכה אביו. ומימה סקילה נמי ניתנה למקלל אציו ואמו דהוקש כזוד לכבוד המקום ועוד וכי מפני שחוקש יאה חמור מנכוד המקום עצמו ועוד דכתיב הרגל (ב"ק דף כה.) אמר ק"ו לשכינה י"ד יוס וי"ל דלא קאמר שיהא חמור מסקילה אלא כלומר חמור כסקילה שכן חוקש: **נאמר אביה בסקילה כו'.** מימה אע"ג דמסכרל סייף חמור אמאי ג"ג ש' ומפיק ליה ואס' כן לעיל נמי דמסכרל סקילה חמורה משריפה כדפ"ה דפושט ידו בעיקר עדיף אמאי לא אמאי גזירה שיהא חמור מסכרל ונימא אחת ארוסה ואחת נשואה יצאה לשריפה דמה אציה האמור בסקילה צלרוסה אף אציה האמור בשריפה צלרוסה:

מה
 לבת כהן שזינתה ומא' חומרא שכן מחללת את אביה אדרבה סקילה חמורה שכן ניתנה למגדף ולעובד עבודת כוכבים ומא' חומרא שכן פושט ידו בעיקר רבי שמעון לטעמיה דאמר אחת ארוסה ואחת נשואה יצאה לשרפה ומדאפקיה רחמנא לארוסה בת כהן מכלל ארוסה בת ישראל מסיקלה לשריפה ש"מ שריפה חמורה שריפה חמורה מתקן שכן ניתנה לבת כהן שזינתה ומא' חומרא שריפה חמורה מסייף שכן ניתנה לבת כהן שזינתה ומא' חומרא שכן ממונו אבד אמרת וכי איזה כה מרובה או כה המדיח או כה הנדחת

קסברי רבנן. דמתני': **נשואה.** בת כהן יצאה מכלל נשואה בת ישראל מתקן לשריפה אצל ארוסה דגזי בת ישראל בסקילה לא יצאה צבת כהן מכלל ארוסה בת ישראל: **ומדאפקיה רחמנא לארוסה.** צבת כהן מכלל נשואה בת כהן משריפה לסקילה ש"מ סקילה חמורה

דעל כרחיק ארוסה חמורה מנשואה שמחללת ומזנה צבת אציה והכמוז החמיר עליה דהא נשואה בת ישראל צמקן שהיא קלה מכולן וארוסה בסקילה. לפוס ריהטא דסוגיא הכי מפרשא כדפרישית ומיהו כי דייקת צה שפיר לא אשכחתי קרא לרבנן מנא להו דנשואה יצאה ולא ארוסה אלא משום דלית להו סקילה חמורה הוא דקאמרי על כרחיק לא יצאה ארוסה צת כהן מכלל ארוסה צת ישראל מסקילה לשריפה להקל ויש להקשות הכי ילפינן מהכא דסקילה חמורה הא איחי לא קמה להו לרבנן אלא משום דקסברי סקילה חמורה הלך על כרחיק האי מדאפקיה רחמנא לארוסה צת כהן בסקילה דנקט הכא לאו טעמא למיילתייהו היא אלא יתווי מילתא צעלמא ועיקר טעמייהו מדניתנה למגדף ולעובד עבודת כוכבי' הוא דקשיא לן אדרבה שריפה חמורה שכן ניתנה לבת כהן ומא' חומרא שכן מחללת את אציה הכי מתרלה לה כדמתרלינא לקמן גזי מכה אציו ואמו אפ"ה פושט ידו צעיקר עדיף והאי דקאמר דקסברי רבנן נשואה יצאה לשריפה כו' על כרחיק נקט ליה דלא תימא מדליאה ארוסה צת כהן מארוסה צת ישראל מסקילה לשריפה ש"מ שריפה חמורה וה"ק לעולם סקילה חמורה דפושט ידו צעיקר עדיף וגזי צת כהן דלחשבה לשריפה לאו לגזי סקילה אחשבה אלא לגזי חנק אחשבה דנשוא' היא דליאה ולא ארוסה והאי מדאפקיה רחמנא כו' אורן דכריס הוא ונראה צעניי דלא גרסינן לה: **כדאמרן.** שכן פושט ידו בעיקר: **איזה כה מרובה.** כלומר אי זה עון חמור: **מדיחי עיר הגדחת בסקילה.** צאלו הן הנחנקין (לקמן דף פט:) יליף טעמא ומדמדיח בסקילה וינדיחן בסייף ש"מ סקילה חמורה: מכה אציו ואמו צמקן דכתיב ציה (שמות כא) יומת סתמא וקיימא לן (לקמן דף כג:) כל מיתה האמורה בתורה סתם אינו אלא חנק: **הוקש כבוד לכבוד המקום.** נאמר כאן (שמות כ) כבוד את אציק ונאמר להלן (משלי א) כבוד את ה' מהונך: על כרחיק ארוסה חמורה מנשואה שרעה לשמים ולבניות ולעזמה שפוגמת כבודה ומשפחתה ואיכא קלון טפי מנשואה שכבר נספגה ומדאפקה רחמנא

מכלל מות יומת הנוסף (ויקרא כ) דהיינו חנק דאף ארוסה היתה צכלל אשת רעהו (שם) ואפקה צדליא לסקילה כדכתיב (דברים כג) כי תהיה נערה צמולה מארוסה וגו' ש"מ סקילה חמורה. ואי קשיא לן למה לי להדורי צמר טעמא צכולהו דתיהיו סקילה חמורה מינייהו מכיון דלחשבה סקילה חמורה משריפה ולקמן יליף שריפה חמורה מסייף ממילא ידעינן דסקילה חמורה מסייף תריץ משום דלקמן לא קיימא לן שריפה חמורה מסייף אלא מגזירה שיהא מסקילה דלשכחן צה דחמיר מסייף הלכך מיבעי ליה לשהדורי אטעמא דחמורה סקילה מסייף: **נאמר אציה בסקילה.** צנערה המאורסה לנות צית אציה (דברים כג): **ונאמר אציה בשריפה.** צבת כהן את אציה היא מחללת (ויקרא כא): **סקילה חמורה מסייף.** כדיליף טעמא לעיל ממדיחין וינדיחין: **מדאפקיה לנשואה דצת כהן.** סתמא כתיב ארוסה ונשואה משמע ורבנן הוא דמפקי ארוסה מההיא כלל ושצקי לה צמילתא דכין ישראלית בסקילה משום דלית להו סקילה חמורה שכן ניתנה למגדף ונשואה מיהא אפקה קרא מדין נשואה ישראלית מתקן לשריפה אלמא שריפה חמורה ואע"ג דמנ"י לאיתווי צגזירה שיהא דלציה אציה כדאיתיה לסייף ינחא לאיתווי מגופה: **י"ג לעומיה.** לקמן (פ"ג) יליף מקרא דכתיב צת כהן סתמא ויקרא כא: דהו

תורה אור השלם
 1. והוציא את הנער אל פתח בית אביו וסקלוהו אנשי עירך באבנים ונתהו בי עשתה נקלה בישראל לננות בית אביו ובערת ה'קע מקרבך: דברים כב כא
 2. ובת איש כהן בי תחיל לננות את אביו היא מקללה באש תשרף: ויקרא כ ט